

dopuščajo, da je kapitelj sedaj podrejen jurisdikciji škofovi, ki je stopil na prošto mesto; škof, da je pač neposredno podrejen apostolskemu sedežu, ne pa kanoniki in kaplanje; iz prejšnje kolegijalne cerkve je postala stolnica, kanoniki niso več kolegijalni, temuč stolni.

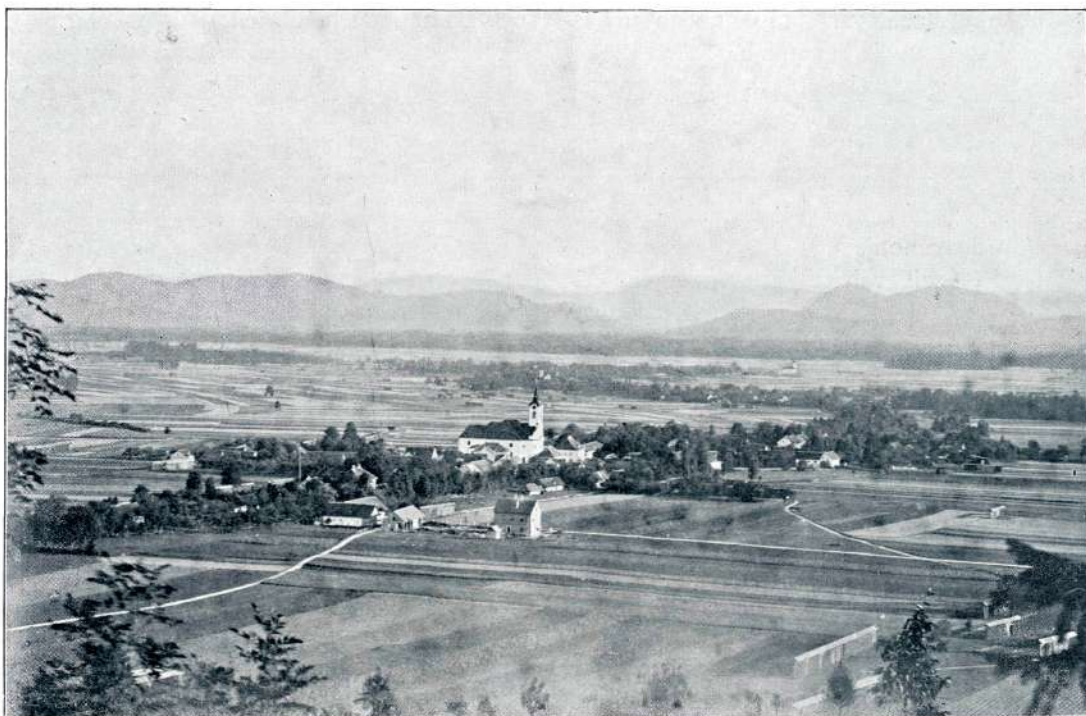
V Rimu so to stvar resneje premišljali. Informacije so zahtevali od škofa in od univerze. Sedaj pa se je pričela še večja zmeda.

Univerza je imela od nekdanje države in od cerkve dane privilegije za vse svoje člane; profesorji in dijaki so bili pod oblastjo rektorjev in dekanov. To je Slatkonja dobro vedel, kajti mesec pred njegovo prekonizacijo je ponovil Lev X. te

zabeležena posvetovanja o tej zadevi. Tam stoji zapisano, da se škof protivi akademskim privilegijem in pa hvalevrednim navadam s tem, da si osvaja jurisdikcijo nad duhovniki, podrejenimi veliki šoli.

A tudi na univerzi so pretiravali, izkušajoči rešiti nepriviligirane navade. Škof je zahteval jurisdikcijo nad kanoniki in nad drugimi duhovniki, kateri sploh niso bili na vseučilišču ali pa so uhajali le zato tje brez druge potrebe, da se odtegnejo škofovemu nadzorstvu tudi gledé drugih zadev. Profesorjem in akademikom pa ni hotel kratiti njihovih pravic in zaveznosti; tako izvemo iz sklepne rešitve.

A trajalo je dolgo, preden se je stvar uravnala. Na vrhuncu je bila vsa zadeva leta 1517. ter je raz-

CERKLJE NA GORENJSKEM

privilegije, ki podeljujejo rektorju in dekanom izključno oblast nad člani velike šole gledé državljan-skih, kazenskih in zapuščinskih zadev, in to izrečno: „absque concurrentia dicti (Viennensis) Episcopi...“, — t. j. ne da bi imel dunajski škof pri tem kako pravico.

A stvar je bila takrat na čudnem potu. Ne le profesorji, temuč tudi dijaki so bili pod rektorjevo oblastjo. Zato so se i kanoniki i drugi duhovniki vpisavali na univerzi, da so prišli pod rahlejšo jurisdikcijo vseučiliško. To se je dogajalo posebno često, odkar je bila na Dunaju škofija. Za vlade našega Slatkonja je bilo pa že navadno. To priznavajo zapiski zdravniške fakultete iz leta 1517., v katerih so

burjala vse prizadete duhove. Slatkonja se je krepko zavzemal zanjo. Ohranjeni sta nam dve zasebni pismi, pisani cesarjevemu tajniku, Jakobu de Banissis, od 17. februarja in od 31. maja tega leta, v katerih svojega prijatelja prosi za pospeševanje te zadeve pri cesarju. V poslednjem pismu naravnost veli, da so vse njegove skrbi posvečene rešitvi tega prepornega vprašanja („in quo negotio omnes meae curae consistunt“). Uspeh je bila gori omenjena vladna odredba. Kranjska žilavost moža ni zapustila. Šel je s svojimi zahtevami v Rim, a univerza se je protivila in šla po pomoč zoper škofa k cesarju. Maksimiljan je prej umrl, preden je mogel kaj odrediti. V velikih zmedah po smrti cesarjevi je vsa